

מסורת הש"ס

(א) וערכין ה' ושי"ג,
(ב) וסנהדרין טו,
(ג) ויבמות נט. ב"ק יב. ב"ב
ד. ק"ג. (ד) ב"מ ק:
סנהדרין טו. שניעות מה:
(ה) [לקמן מ.], (ו) [כחיות
כד.], (ז) קדושין כג,
(ח) ועירובין טו. ושי"ג,
(ט) [לקמן מ.], (י) וירקא
פרשה יא ב. (יא) [שניעות
מב.], (יב) [דף לה.],
(יג) [ע"ג], (יד) [דף מ.],
(טו) ז"ל לשמואל מ"ב,
(טז) ויע' מוס' סנהדרין סח:
ד"ה קטן], (יז) ס"א ושאב,
ועי' רש"י ורש"י (יח) ויע'
העב' מוס' חולין לו. ד"ה
אמר רבא ומו' קדושין כג.
ד"ה וז"ל,

גליון הש"ס

גמ' מר סבר בגוזה דמי.
ע' נדרים דף ק"ה ע"ב וזר
דף ע"א ע"ב:

מוסף רש"י

יש דברים שהם
בקרע. מחזירים
לקרע. ואין בקרע.
אלא ממטלטלין (סנהדרין
טו). ומשני ע"פ
מבוא (מ. כח). ר"מ
(א) ושי"ג, שניעות מה:
לשנע על השאר שהיה
מקנה הטענה. אפי"ר דין
נשבעין על הקרקעות,
כדלפנין בשניעות הדינים
(מב). הלא כיון דאין לייבן
לקרע דעומדות ליבנא
הן, כדמיון ר' יוסי בר
מינה לפלוגמיה, ככלורות
דמיין ומשני (סנהדרין
טו). הרי הוא בקרע.
ואין נשבעין ע"פ (ב"מ
ק). אבל הכי, שער,
כמה דקאי אשבוזי
משבחה. הלכך אפילו ר"מ
כשר כרען ספירה ליה
לשבעין (טו). כשניעות
המחזיק בהן זכה בהן.
אפילו לאחר זמן (קדושין
כג). אין לו תקנה. אפילו
כשר (קדושין טו).

מוסף תוספות

א. וטעמא משום דגדול
יש לו יד לזכות לעצמו,
אבל קטן שאין לו יד
לזכות לעצמו וזכין
בעבורו. רש"י.
ב. אשכחן וכו' דאית
לזכו וכו'. מוס' הל"ה.
ג. ורבנן סברי דקטנים
כבר זכו בהם שמים. מוס'.
ד. ומיהו ר"ת
בשם דהוה דוחה דהא
דפליג ר' יוחנן התם
דקאמר יאת הבית הגדול
בית שמגדלין בו תפלה,
אף שמגדלין בו תפלה
קאמר, להכי מייית מרב"ל
לדור פפא דאמר איפסא
לא הוי לא כרב"ל ולא כר'
יוחנן. מוס' חולין לו. ד"ה
אמר רבא.

השולח פרק רביעי גיטין

ל"א.

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוציא דבריו. להקדש לזטלה דמיא
(ערכין דף ה). המעריך פחות מכן חדש ר"מ אומר נותן דמי דלדס
יודע שאין ערך לפחות מכן חדש וגמר ואמר לשם דמים הכא נמי יודע
שאין עבד ראי לא להקדשה ולא לזנין וכיון דנשון הקדש אקדשה

הא מני ר"מ היא דאמר אין אדם מוציא דבריו
לבטלה ה"נ מסתברא דקתני סיפא וכן הוא
שהקדש עצמו *עושה ואוכל שלא הקדש
אלא דמיו אי אמרת בשלמא ר"מ היא שפיר
אלא אי אמרת רבנן היא בשלמא עבדו לרמי
קאי אלא איהו לרמי קאי לימא כתנאי
המקדש עבדו *אין מועלין בו רבן
שמעון בן גמליאל אומר מועלין בשערו מאי
לא בהא קמיפלגי דמר סבר קדוש ומר סבר
לא קדוש ותסברא האי מועלין בו ואין מועלין
בו האי קדוש ואינו קדוש מיבעי ליה אלא
דכולי עלמא קדוש והכא בהא קמיפלגי דמר
סבר עבדא במקרקעי דמי ומר סבר כמטלטלי
דמי אי הכי אדמיפלגי בשערו ליפלגו בגופו
אלא דכולי עלמא *עבדא במקרקעי דמי והכא
בשערו העומד ליגזו קמיפלגי *מ"ס בגוזה דמי
ומר סבר לאו בגוזה דמי לימא הני תנאי כהני
תנאי דתנן ר"מ אומר יש דברים שהם
בקרע ואין בקרע ואין חכמים מודים לו כיצד
עשר גפנים טעונות מסרתי לך והלא אומר
אין אלא חמש ר"מ מחייב וחכמים אומרים
כל המחזיק בקרע הרי הוא בקרע וא"ר יוסי
בר' חנינא ענבים העומדות ליבצר איכא
בינייהו דרבי מאיר סבר יבצורות דמיין ורבנן
סברי לאו כבצורות דמיין אפי' תימא רבי
מאיר עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא
בענבים דכמה דקיימין מיכחש כחשיי אבל
הכא ככמה דקאי אשבוזי משבחה כי סליק ר'
חייא בר יוסף אמר להאי שמעתא דרב קמיה
דר' יוחנן א"ל אמר רב הכי והוא לא אמר הכי
והאמר עולא אמר ר' יוחנן *המפקד עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור הכי קאמר ליה
אמר רב כוותי ואיכא דאמרי לא סיימוה קמיה
א"ל ולא אמר רב צריך גט שחרור ור' יוחנן
למעמיה דאמר עולא א"ר יוחנן המפקד עבדו
יצא לחירות וצריך גט שחרור גופא אמר
עולא אמר ר' יוחנן המפקד עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתביה ר' אבא לעולא
גר שמת ובובזו ישראל נכסיו והיו בהן
עבדים בין גדולים ובין קטנים קנו עצמן בני
חורין אבא שאול אומר *גדולים קנו עצמן
בני חורין קטנים כל המחזיק בהן זכה בהן
וכי מי כתב גט שחרור לאלו אמר *דמי האי
מדרבנן כדלא גמרי אינשי שמעתא וטעמא
מאי אמר רב נחמן קסבר עולא עבדו דגר כי
אשתו מה אשתו משתלחה בלא גט אף עבדו
משתלחים בלא גט אי הכי אפי' ישראל נמי
אמר קרא יוהנחנחלתם אותם לבניכם אחריכם
לרשת אחוזה אי הכי המפקד עבדו ומת נמי
אלמה *אמר אמימר המפקד עבדו ומת אותו
העבד אין לו תקנה דאמימר קשיא אמר רבי
יעקב בר אידי א"ר יהושע בן לוי הלכה כאבא
שאול אמר ליה רבי זירא לרבי יעקב בר אידי
בפירוש

ישראל שמת נמי לא
המפקד עבדו. דמו
ליכא חלה לזנין. ומת. לא ליבעי גט שחרור להפקיע אסורו דהא מית ליה וזני לא זכו בהן מעולם. אין לו תקנה. כדמפרש
לקמן] דכיון דהפקדו פקע ממוניה מניה ואסורא הוא דשם לזעלים עליהן וכי מית אין זו ירושה להוריש לזניו הלכך אין לו מי שמיירונו בגט:

הא מני ר"מ היא. הכא משמע דרז דלא כר"מ והא דאמר בפ"ק
דערכין (דף ה). האומר ערך כלי עלי נותן דמיו כר"מ וכן בפ'
האומר משקלי עלי (ס"ה). דתנן ערך ידי ורגלי עלי לא אמר כלום ואמר
רז עלה נותן דמיה ומפרש לר"מ אליבא דר"מ קאמר וליה לא ספירא

ליה ואע"ג דבסוף פ"ק דסנהדרין (דף
טו). גזי הערכין המטלטלין מפרש רז
באומר ערך כלי עלי כר"מ לא ספירא
ליה הכי וכי האי גוונא אשכחן דרש
אלמנה מונית (כחיות דף טו). דבעי
למיימר *שמואל דהיזנות מנן וכאנשי
יהודה אע"ג דבסוף נערה שנתפתמה
(ס"ה ד). אמר שמואל הלכה כלאנשי
גליל: **עבדא במקרקעי דמי.**
ולכך אין מועלים בו דאין מעילה
במחזור דפ' הנהגה (מעילה יח):
ימחור מעילה חטא חטא ממחורמה
והא דאמר' בפ' המוכר את הספינה
(ב"ב ע"ט). הקדש צור מלא מים
מועלין בו וזמה שנתוכו לא כמו
שפי' שם רבינו שמואל שהניע חפציו
בצור דהא אין מעילה במחזור אלא
כשעקר מן הצור חוליא ונהנה
ממנה:

קטנים כל המחזיק בהן זכה
בהן. דאין להן יד
לזכות עצמן וכן דפרק מי שמת
(ב"ב קטו): גזי פלוגמא דזינן לקטן
ואין זינן לגדול *ואע"ג דלית ליה
זכיה כנתיבא כדאמרין בהנזקין
(לקמן נט): היינו מדרבנן מפני דרכי
שלוס והכל לא שייך ההוא טעמא
ואי"ת דפרק לולל ועברה (סוטה מו):^א
אמר לא ליקני אינש לולל לניוקא
זי"ט ראשון דניוקא מקני קני אקנוי
לא מקני וליכא למימר דההם דפיקח
כגון זכור וזרקו אגוז וטעלו דהא
בפ"ק דקדושין (דף כג): כההוא עובדא
דא"ל שוף לי מסכאי משמע דהוה בו
דעת וקאמר התם איכא דלמרי קטן
הוה וי"ל דדעת אחרת מקנה אותם
שאינן: **ובי מי כתב גט שחרור**
א"ל. אלא לא ציי גט להמירו בנת
חורין והיינו כשמואל דאמר מי שאין
לו רשות רבו עליו אינו קרוי עבד
וטעמא דאנא שאלו דקטנים דחשיב
רשות רבן עליהן כיון שאין להן
יד עצמן:]

אל"ה אמר אמימר בו. וא"ת מאי
אי הכי כ"ש לשמואל
תקשי דלמימר וי"ל דהא לא קשיא
ליה משום דשמואל תנאי היא דפרק
החולין (יבמות מ). ובפרק בתרא דניזר
(דף סג): אלא הא קשיא ליה אי אמיא
דלמימר דלא כר' יוחנן רביה ולהכי
נמי לא מצי למיפךר לאמימר
מדרבנן *דלנא שאלו דלמיה מוקי להו
כההוא תנא דלית ליה דשמואל אלא
איהו סבר כההוא תנא דפליג עלייהו
וסבר דלדידיה כריך גט שחרור ואין
לו תקנה:

הלכה כאבא שאול. אומר ר"ת
דהלכה כר"ז:] לגבי רבי
יוחנן כדמוכח דפרק בתרא דמגילה
(דף ס). דלמר כוותיה דרז פפי
מסתברא דלמר ריב"ל צית הכנסת
מותר לעשותו צית המדרש ואע"ג דר'
יוחנן פליג עליה התם דייק מדר' יהושע בן לוי דהלכה כרז פפי:]
מה
כדמפרש
לויכא חלה לזנין. ומת. לא ליבעי גט שחרור להפקיע אסורו דהא מית ליה וזני לא זכו בהן מעולם. אין לו תקנה. כדמפרש
לקמן] דכיון דהפקדו פקע ממוניה מניה ואסורא הוא דשם לזעלים עליהן וכי מית אין זו ירושה להוריש לזניו הלכך אין לו מי שמיירונו בגט:
בפירוש

עין משפט
נר מצוה

סו א מ"י פ"ו מהלכות
ערכין ה' כ סמג
עשין קלז:
סו ב מ"י פ"ה מהלכות
מעילה ה' י:
סו ג מ"י פ"ה מהלכות
טוען ה' ד סמג
עשין זה טו"ש ח"מ סימן
דס סעף ב:
סו ד מ"י פ"ה מהלכות
מעילה ה' י:
ע ה מ"י פ"ב מהלכות זכיה
הלכה ח סמג עשין פפ
טור ש"ע י"ד סי' רסו
סעף פה טו"ש ח"מ סי' מ'
ערה סעף כט:

תורה אור השלם

1. והתנחלתם אותם
לבניכם אחריכם לרשת
אחיהם ולעלם בדם
תעבדו ובאחיכם בני
ישראל איש באחיו לא
תורה בהן פקדו:
ויקרא כה מו

פסקי ר"ד

וכן אמר עולא א"ר יוחנן
המפקד עבדו יצא לחירות
וצריך גט שחרור איתביה
ר' אבא לעולא גר שמת
ובובזו ישראל את נכסיו
והיו בהן עבדים בין
גדולים בין קטנים קנו
עצמן בני חורין אבא
שאול אומר גדולים קנו
עצמן ב"ח קטנים כל
המחזיק בהן זכה וכי מי
נשאלות אבא גר שאין לו
יד לזכות לעצמו אמר
דגרי כאשתו מה אשתו
משלחה בלא גט אף
עבדו משתלחים במיתה
בלא גט פי' אין הפקר
לדאור מיתה דומה
לדאור דמחיים דעבר
איתקש לאשה דגמר לה
לה דכתיב או חופשה לא
תן לה וכתב לה
כחכ בהן חירות מה אשה
אינה יוצאה מחיים בלא
גט ולאחר מיתה יוצאה
ה"ה הכי נמי עבד: אי הכי
ישראל נמי אמר קרא
והתנחלתם אותם לבניכם
אחריכם אבל גר שאין לו
יורשים יוצא במיתה רבו
א"ר יעקב בר אידי אריב"ל
הלכה כאבא שאול דאמר
קטנים כל הקדוש בהן זכה
שאין להן יד לזכות
בעצמן: ור' חייא בר אבא
א"ר יוחנן אין הלכה כאבא
אדלכא כאבא
שאול דהכי אמרי' בפ"ק
דקדושין (כב): רב יהודה
לדאור גר שאין לו
יורשים הוה חשל על מר
והוה לשיולי ביה חזיה
דחקין ליה עלמא טובא
אמר ליה לעבדיה שלוח לי
סמטא ואמטיניהו לגו
ביתאי איכא דאמרי גדול
הוה זה פירש למיתה וזה
פירש לעבדות ואיכא
דאמרי קטן הוה וכאבא
שאול דאמר קטנים כל
המחזיק בהן זכה: